

Futura tamen & quales.

Declarationes Cardinalium.

Bona sacerdotis nomine quomodo consulenda.

Cap. Inter sollicitudines.

Fama boni animae preferendum.

Exceptio correctionis arguitur.

Et propter vitandam aliorum damnationem non curanda.

tum lamentabile patiantur. Vel radantur, cancellentur, aut rumpantur penitus, quæ circa hoc scripta sunt, quando quidem adeo inutilia comprobantur. Circa monitiones ita ex Declarationibus Barbosa ad citatum Cap. 14. scribit: *Specialiter monendi sunt, non autem solum generaliter, puta per edictum. Et hæc monitiones ex hoc Decreto non sunt faciende tantum in visitatione, sed & in alijs quoque temporibus fieri debent. At tempus quod inter unam & aliam monitionem intercedere debet, arbitrio Episcopi relinquatur.* Sic ille.

18 Sed pergunt hi, de quibus agimus, & sacerdotis famæ consulendum esse identidem clamant, quod & ego merito clamandum existimo, quia fama sacerdotis pretiosa est, ut iure debeat diuitijs multis anteferi. Sed certè dum de remedio agimus eorum fordibus adhibendo, nihil contra eorum famam attentamus, sed eam talem curamus, qualis eorum statui debet conueniens iudicari. Famam illi bonam non castè agendo miserè perdidit, nec aliter recuperanda illa nisi splendore castitatis reparato. Qui ergo de reparandâ castitate agit, de zelo boni nominis benemeritis haberi debet, non illi iniurius conclamari: ad hoc enim Ecclesiastica censura tendit, ut infamia conuertatur in bonam famam & omne scandalum & suspicio deleatur. Cap. Inter sollicitudines, de purgatione Canonica. Quod si contingat famæ aliquod detrimentum, ob salutem multorum non debet illud à Prælatis attendi; immò nec pro bono illius tantum, qui tale patitur detrimentum; cum præsertim ille causam dederit, qui immeritò vult alios famæ suæ scrupulosè prospicere, cuius ille adeo prodigus inuenitur. Id quod in præcepto fraternitatis correctionis est manifestum, dum *Matth. 18.* iubet Christus peccantem secretò esse corripiendum: quod si non audierit corripientem, id est, obaudierit, à peccato respiciens, adhibendos testes: posse autem illos pluries aduocari, nunc hos, nunc alios, si spes emendationis affulgeat, graues scriptores dicunt, ut videri potest apud Bonacinam Tomo 2. Diss. 3. circa primum Dialogi Præceptum, Quæst. 4. Puncto 7. num. 15. Post illos autem, si emendatio adhuc desideretur, ad Prælatum tale est delictum deferendum. In quibus perspicuè apparet famam peccantis obscurari. Quod tamen Christus non esse curandum docuit, debitâ moderatione seruata; quia de bono animæ illius agit, quod est famæ præferendum, ut Doctores communiter asserunt, tum scribentes in Euangelia, tum de Charitate agentes in speciali de illâ tractatione. Quod autem propter vitandum aliorum damnum, præsertim spirituale, idem dicendum sit, communis est Doctorum Canon in eadem materiâ, sicut & in materiâ de iustitiâ, vbi quæstio illa incidit: an licitum sit manifestare delictum occultum, aut defectum alicuius, ad vitandum damnum proximi: ad quam affirmatiuè respondent, ut videri potest apud Auctorem citatum Dissertat. 2. de Restitutione, Quæst. 4. Puncto 8. Patrem Gasparem Hurtadum Dissertat. 12. de eadem Difficult. 11. P. Lessium Lib. 2. Cap. 11. Dub. 9. qui alios adducunt. Quod autem ex nota impuritate Parochi Indorum, grauissimum illis damnum imminet, satis liquet ex dictis numer. 17. Vbi Limentis Concilij verba

dedimus, testimonio experientia irrefragabili prolucit.

19 Dico secundò. Peccant item Vicarij, qui post publicatum edictum ad morum reformationem, venientibus ut graui scandala denuntiant respondent non audiendos, si probare non possint. Quod quidem in eâ videtur posse doctrinâ fundari, quam multi tenent scriptores, iudicem scilicet Ecclesiasticum non posse suo edicto obligare ut sibi occulta crimina detegantur, sed tantum publica, sic enim colligitur ex Cap. Inquisitionis. s. Tertia, de accusationibus. Et Cap. Qualiter, & quando, eodem Titulo: in quibus deciditur ex denuntiatione non posse procedi ad inquisitionem pro puniendo delicto, nisi præcedat infamia, aut clamorosa insinuatio: *Quinimo depositiones contra eum recipi non debent; cum inquisitio fieri debeat solummodo super illis, de quibus clamores aliqui præcesserunt.* Sic in priori. In alio verò sicut sequitur: *Sicut accusationem legitima debet præcedere inscriptio, sic & denuntiationem charitativa monitio, & inquisitionem clamorosa insinuatio præuenire.* Sic ibi. Qui ergo delicta in edicto iussa deferri sine præfatis qualitatibus denuntiat, non debet audiri; quidquid de iure ciuili sit cum maiori rigore procedente. Atque ita tenet P. Gaspar Hurtadus Tractatu de iudicio forensi. Dissert. 2. Difficult. 7. Sed certè fundamentum hoc non applicatur accommodè: & ex eo fit multa crimina manere non solum impunita, sed impunitatis securitate sine remedio perennare. Quidquid sacri Canones de infamia ad denuntiationem præcessurâ definiunt, tunc tantum habet locum, quando denuntiatio solum spectat punitionem, quæ quidem loco accusationis successit, quia hæc rarò iam solet adhiberi cum requisitis illis, quæ in Iure pro eadem apponuntur. Pro quo P. Lessius supra, Cap. 29. num. 139. ita scribit: *Neque prædictis obstat communis doctrinâ Theologorum & Canonistarum (à qua in re tanti momenti non facile recedendum) qui docent non esse procedendum ad inquisitionem specialem nisi præuia infamia: quia id intelligendum est quando solum intenditur punitio criminis, neque inquisitio putatur necessaria ad bonum Reipublicæ, & mali compositionem: hoc autem prædicta sententia non negat: & hoc modo ista sententia videtur posse conchitari.* Sic ille.

20 Quia verò dicere Vicarij possunt se magis Iuri conformem sententiam in fauorem fidelium, ac præsertim Clericorum, amplecti; aduertant ex declaratione excessuum, ac præsertim Clericorum, qui magis præiudiciales sunt, certam obligationem procurandi remedium resultare: non enim tantum iudices sunt, sed etiam Patres, & Pastores, sicut sunt Episcopi ipsi, iuxta dicta numer. 7. Et pro quo etiam Auctores, quos adducit & sequitur P. Thomas Sancius Lib. 6. Consiliorum, Cap. 2. Dub. 14. Conclus. 3. Tales autem non solum monendo procedunt, sed etiam penam aliquam infligendo: vnde & Prælatis Ecclesiastici illam imponere possunt: non quidem ordinariam, sed quæ medicinalis esse possit, & ita cum effectu ad remedium conducere: pro quo Auctor idem supra, in Proæmio, num. 3. & Dub. 5. num. 8. & Dub. 10. num. 5. & ratio videtur aperta, tum ex ratione officij dictâ: tum etiam quia alijs multa crimina impunita manebunt, & Reipublicæ

Assertio 2. excusatio- num ex eo quod non adint requisita In- ras ad procedendū nō possit generaliter applicari.

Cap. In- mō depositiones contra eum recipi non debent; cum inquisitio fieri debeat solummodo super illis, de quibus clamores aliqui præcesserunt.

Cap. Qua- liter & monitio, & inquisitionem clamorosa insinuatio præuenire.

De solâ de- nuntiatione in ordi- ne ad puni- tionem pro- cedere sa- cras disposi- tiones.

P. Lessius.

Certâ esse obligationē remedium adhibendi.

Etiam insi- stâ pœnâ.

Correctio- nem frater- nam non esse necessa- riam in casu præmitten- dam.

Quomodo præceptum cum timore denuntian- tis componendum.

P. Arriaga.

Assertio 3. de obliga- tione circa curam de- centia ha- bitus Cle- ricorum.

Qualis in Indijs ex Concilio Limentis.

ex status in peius quotidie ruet. Videatur Laurentius à Franchis, & ipse etiam Vicarius Generalis in *Controuersijs*, pag. 248. & 249. vbi ostendit vni facti bonæ famæ esse credendum, etiam in materia maioris momenti.

21 Quod autem ad correctionem fraternam prius adhibendam spectat, nequit prædictis obstare, si ea fuerit prætermissa: nam obligationem non esse præmittendi illam, quando crimina sunt publica, communis est sententia Doctorum, qui videri apud eundem P. Sancium possunt citato *Dub. 5. numer. 2.* & post alios explicat P. Arriaga Tomo 1. in 2. 2. Dissert. 46. num. 6. Si ergo Vicarij denuntiationem recipere renuant, quia edicta de solis publicis delictis procedunt, & alijs correctionis fraternæ defectum opponant, sibi in tali procedendi modo aperte contradicunt. Item: cum tot sint causæ, propter quas omitti correctio potest, & ordinaria sit emendationis desperatio ex illâ, atque ordinarius timor, dum quis, si admoner, & postea ad iudicem delictum deferatur, timere satis probabiliter potest delati indignationem, qui delationem ab eò factam, qui admonuit, facile sibi poterit persuadere. Licet enim Christus Dominus ordinem seruari iusserit (sitamen proprium præceptum est, quod docti aliqui negant) ex quo talis timor oriri in delatore possit, dum post monitionem secretò, & coram alijs factam, ad Ecclesiam deferri præcipit: id quidem probat multoties aliter posse contingere, alijs præceptum esset inutile, si videlicet timor semper posset executionem impedire. Potest ergo denuntiatio fieri sine timore damni, & tunc erit obligatoria post correctionem. Quando autem timor non leue habet fundamentum, neque leuis illa est obligatio cessat; & sic videmus passim accidere: sicut & propter rationes alias obligationem correctionis absolute cessare, ut videri apud scriptores potest, qui sunt sanè quamplurimi, materiâ dictam pertractantes, & ex nouioribus P. Arriaga supra, & numeris seqq. vbi sex rationes adducit, propter quas non præmissâ correctione potest delictum statim Prælo denuntari. Cum ergo hoc ita sit, in casu nostro, si Vicarius roget an sit præmissâ correctio, responderi quis potest à se id factum, ad quod scit se obligatum; neque informationem de hoc exhibere debet, ut est perspicuum. Non ergo Vicarius poterit ex correctionis defectu circa remedium delati criminis prouidentiam debitam subtrahere.

22 Dico tertio. Vicarios in eo etiam grauius peccare contingeret, & est illud in Indijs non rarum absurdum, si circa decentiam Clericalis habitus non inuigilent. Qualis ille esse debeat habetur in Cap. Clerici 2. de vita & honest. Cleric. In Clement. *Quoniam, eodem Titulo.* Cap. Non liceat. 23. dist. 21. quæst. 4. per totam. In Concilio Lateranensi sub Innocentio III. *Can. 16. & in 10. Sessio 9.* In Constantiensi Sessio 14. In Tridentino Sessio 14. Cap. 6. de Reformat. Post septimum Synodum. *Can. 16.* & Romanam Canone 31. Et quod ad Indias attinet, in Concilij Limentisibus, ex quibus tertium ad magis singularia descendit Actio. 3. Cap. 16. *Vestes neque diuersi coloris, neque sericee sint, neque aut breuiiores & strictiores: neque contrâ prolixiores & splendidiores quam*

deceat, sed pro Ecclesiasticâ grauitate, talaris: remoueantur verò à Clericali vsu noua quædam inuenta indumentorum aut ornatus, quæ milites, non Clericos decent, qualia sunt, quæ patrio nomine vocare solent, lochuguillas, polaynas, puñetes, guarniciones de seda, faxas in los nanteos, alamares, monteras, pentuflos, ó Zapatos de seda, follages en las calzas, ó muslos, aunque sean de paño. Hæc Concilium. Vbi quod attinet ad talarium vestem, obligationem esse specialem deducitur ex varijs Concilij, quæ adducit Ambrosius de Immunitate Eccles. Cap. 23. num. 11. & 12. Gauantus in Commentarijs circa Rubricas Missalis, Parte 2. s. 1. numer. 2. L. T. Hieronymus Garzia de Sacerdotio, Tractat. 1. Difficult. 2. Dub. 1. Puncto 1. P. Bauny Tomo 1. Tractat. 11. Quæst. 11. Assert. 1. Et secundum Aaron talarium vestem induere, ut sint in habitu ornato. Verba sunt S. Martini Pontificis in citato Cap. Non liceat. Vbi satis vrgens ratio talis consuetudinis indicatur; quod scilicet Euangelici Ministri non debent minori decentiâ procedere, quam antiqui Sacerdotes, quibus talaris habitus diuino erat imperio destinatus. Maiorem enim in illis decentiam maior dignitas exigit, cum non aliter illi differant quam umbra & veritas, substantia & mortua effigies. Non autem ita est talaris vestis in obligatione, ut cum rigore mensura talis tenenda sit, nam & itinerantibus, ac peregrinis breuiiores vestes permittuntur, & rusticis Parochis, etiam in Missæ sacrificio, ut docti Recentiores tradunt, ex quibus videri possunt Homobonus Tractat. 4. Quæst. 145. & Gauantus supra, circa verba illa Rubricæ: *Quarum exterior saltem talarum pedis attingat.* Debere autem medium crus saltem attingere, citati dicunt.

23 Et vestem talem dum in publico quis versatur, non habere, aliquale peccatum esse nequit dubitari; sine illa enim dignosci nequit an quis sit in sacro Ordine constitutus, vnde & reuerentia illi debita exhiberi nequit, ac præterea statum suum dedecorat, dum more profanorum se gerit. Quod verò mortale sit in habentibus sacrum Ordinem, atque etiam in Beneficiarijs, tenent communiter Doctores, ex quibus Angelus verb. Clericus 4. numer. 1. Panormitanus in Cap. Si quis, de vitâ & honest. Cleric. Nauarrus in Manuali, Cap. 25. num. 109. Syluest. verb. Clericus s. 2. Remigius in Praxi Curatorum, Tractat. 5. s. 4. P. Reginaldus Tomo 2. Tractat. 3. Cap. 2. num. 10. P. Azor Tomo 2. Lib. 7. Cap. 13. Quæst. 3. P. Bauny supra, Assert. 4. & alij, quos adducit Hieronymus Garcia pag. 28. num. 33. Fundamentum est comperitum ex grauissimis, & iteratis Conciliorum, & sacrorum Canonum Decretis, ac penarum magnitudine, quæ transgressoribus imponuntur, nec non ex rei ipsius conditione: nihil enim magis indecentius excogitari potest, quam Clericos, personas adeo sacras, nihil in se, quod tantæ sublimitatis sit indicium circumferre. Quâ ratione Religiosos peccare grauius habitus dimissione certissimum est, cui leuitati grauis est etiam adnexa censura. Excusant autem aliqui eos, qui ut pilâ ludant, aut venationi, vel Comitæ actioni incumbant, tale aliquid faciunt: adducunt tamen debere esse aliquomodo occultæ, & sine scandalo. Non ergo videntur excusandi, qui vestitū merè seculari præ foribus domorum

De obliga- tione talaris vestis.

Cap. Non liceat.

Illius ratio.

Exceptio quædam.

Esse sub mortali cõ- munitis sententia.

Fundamẽ- tum pro illa.

Qui excusa- ri possint, qui scus.